

Chyurum Wunpawng sha Ni A Shata Hti Laika

Jinghpaw Buga Hkang Tara Lam I Wunpawng Htunghking Laika 255

Ya anhte Mungkan ting hti lang ai shata hti laika gaw Gregorian Calendar ngu ai rai nga ai. Ndai Gregorian shata hti laika a lam hpe Myanmar Mungdan na Tsang 10 English sharin laika kaw sharin ga na sai. Dai ni na ndai lamang hta gaw Jinghpaw Wunpang Amyu sha ni lang ai Shata Hti Laika a lam hpe sha tang madun dan na re.

Shata hti ai lam hpe Chyurum Wunpawng sha ni moi prat kaw nna ndai prat du hkra, Shata man langai hte langai hpe ladaw hku hkap la nna hti lang hkrat wa shajang ai hpe mu lu nga ai. Ndai shata hti ai lam, shta man langai hte langai a mying ni hpe ningnan nga pra kumran hkrat wa ai ten kaw na hti lang hkrat wa shajang nga ai hpe mu lu ai. Chyurum Wunpawng sha ni gaw shinna Mungdan masha ni zawn, nthoi ladaw hpe yu let, sawn tak la nna hti lang wa ai n re sha, lamu na shata hpe yu let hti lang hkrat wa ai rai nga ai.

Ndai shata hti lang hkrat wa ai shaloi moi shawng de gaw maren sha byin ra ai hk hti lang hkrat wa ai rai nga ai. Ratim, Chyurum Wunpawng sha ni gaw laika rai n lu, shata hti laika (Calendar) hpe rai n galaw lang ga ai

amjaw Uma bum ga ginra ni hta hti lang ai shata ni hte Manmaw Sinli ga, Miwa ga rai nga ai ginra ni hta lang ai gaw shara ra hta shata mi tup shai hkat nna, shara ra hta shata lahkawng du hkra shai nga ai hpe mu lu nga ai.

Dai majaw Uma Bum ga ginra ni hta moi prat kaw nna ndai prat du hkra, ladaw hpe yu nna mung,m byin wa ai shingra maka ni hpe yu nna mung wawn ran yu nna shamyng lang hkrat wa nga ai lam ni hpe yawng htap htuk jaw ang ai shata hti mying ni hpe ja madun sanglang dat ai lam rai nga ai.

Chyurum Wunpawng sha ni gaw yi sun hkau na galaw lu galaw sha let asak bau ai amyuni rai nga a iamjaw, nli nai li jahkrat ten, dum nta galaw yang hpun kawa hte ngau ni sa da da a iten, shingbwi hte tinggaw lap ni htat na ten, rai nna lamu na shata nthoi hpe yu nna bungli galaw mat wa chye nga ga ai. Wunpawng sha ni gaw lamu na shata nthoi hpe n yit hkra, hti lang ai hta moi prat kaw nna dai ni du hkra, shta man langai hte langai hpe mung byin nga ai syhingra maka hpe

sawn maran jahtuk nhtawm shata mying ni hpe byin wa ai ladaw masa yu nna shamyng da ai shata mying ni rai nga ai.

Ndai hti lang ai shata mying ni mung, buga ginra langai hte langai mying shai nna tsun shaga hti lang nga ma ai. Wunpawng chyurum sha ni a Uma Bum ga hta Ladi ta ngu ai hpe lawu ga de na ni rai yang Kala ta ngu nna tsun ma ai. Uma Bum ga ginra hkan na ni gaw Guptung ta ngu nna shamyng lang shajang nga ma ai. Gara hku myi shamyng tim shata gaw maren sha rai nga ai. Chyurum Wunpawng sha ni hta lang hkrat wa ai shata mying ni gaw;

1. Maji ta – December to January
2. Maga ta – January to Frebruary
3. Hkru ta – Frebruary to March
4. Ra ta – March hte April
5. Wut ta – April hte May
6. Shala ta – May hte June
7. Jahtum ta – June hte July
8. Sangan ta – July hte August
9. Shi mari ta – August hte September
10. Gup shi ta – September hte October
11. Mattung ta (Guptung ta) – October hte November
12. Ladi ta (Kala ta) - November hte December ni rai nga ai.

Jinghpaw shata ni hpe du hkra ladaw hte garan yu yang, Maji ta, Maga ta hte Hkru ta, Mattung ta ni gaw nshung ta kaw lawm nna, Ra ta ni gaw ginhtawng ta, kahtet ta hta lawm ai, Shala ta, Jahtum ta, shangan ta hte Shi Mari ta ni gaw Yinam ta hta lawm ai lam mu lu nga ai.

Shata Hti Ai Lam

Chyurum Wunpawng sha ni hti lang ai shata lam gaw, Sinna Mungdan na zawn, nhtoi hpe hti nna galaw la ai shata ni nrai nga ai , lamu na shata hpe yu nna hti lang hkrat wa ai nhtoi ni rai nga ai. Shata shi lahkawng a du hkra ladaw ni hpe yu yang, hpun kawa ni, nampu nampan ni pu ai hpe yu nna mung, shi a byin wa masa lam ni hpe yu nna, shata man langai hte langai hpe amying shingteng jaw let shamyng masat da ai lam ni rai nga ai.

Ndai Chyurum Wunpawng sha ni moi prat kaw nna hti lang hkrat wa ai jinghpaw shata hti ai lam hpe Major Duwa Jap tu kaw n hpaji jaw ai hte maren ka lajang da ai rai nga ai. Ndai shata hti ai lam ni hta Chyurum Wunpawng sha ni nga pra nga ai buga ginra shara nkau hta, hti lang ai shata ni shata man shai nga ai hpe mu chye lu nga ai. Ya ndai tang madun da ia shata mying ni gaw Chyurum Wunpawng sha ni moi prat kaw nna ya du hkra, yawng a Uma ga rai nga ai Mali Hkrang Wa Lawng Ginra, Bumga hkan hti lang hkrat wa ai shata man ni hte mying ni rai nga ai. Nda ishata man ni gaw byin wa ai shingra maka hte maren hpun kawa ni hpe mung yu maram masam yu nna tsun shamyng da ai ten ladaw shata man ni rai nga ai.

Jinghpaw Shata shi lahkawng hte shi a mying, lachyum ni hpe du wa na lamang hta tang madun sang lang dan na re majaw hkap ala madat la nga ga ngu tsun let lamang hpe ndai kaw jahkring da sai rai.